

УДК 004:37

Зайченко В.В.,

канд. наук з держ упр., доцент кафедри економіки праці та менеджменту

Сігова Х.В., студент гр. МЕ-14

Кіровоградський національний технічний університет

Якість освітніх послуг та конкурентоспроможність фахівців на ринку праці

Підготовка кваліфікованих фахівців, що повністю відповідає сучасним світовим і національним тенденціям розвитку економіки і науки, є першочерговим завданням на шляху створення конкурентоспроможної високотехнологічної країни, якою має стати Україна. Актуальною є проблема недостатнього рівня задоволеності потреби роботодавців у кадрах, що здебільшого обумовлено неефективністю системи професійного самовизначення молоді, відсутністю систематизованої інформації щодо актуальних професій на ринку праці, низьким рівнем взаємодії між роботодавцями та освітньою сферою, недосконалістю існуючої системи освіти, зниженням якості підготовки студентів за рахунок зростання кількості приватних вищих навчальних закладів тощо. Все це загострює проблеми надлишку робочої сили з вищою освітою, при низькій якості підготовки молодих фахівців, зменшує віддачу від інвестицій у людський капітал і стримує розвиток економіки. Тому своєчасним є питання підвищення рівня конкурентоспроможності молодих фахівців задля забезпечення ефективного функціонування економіки та розв'язання проблем у цій сфері.

Сьогодні освіта перетворюється на елемент стратегії економічного зростання, а сприяння йому та його прогнозування ввійшло у практику державного регулювання всіх розвинених країн. Могутнім стимулом розвитку цієї сфери діяльності стало визнання й поширення теорії людського капіталу, унаслідок чого освіта перестала сприйматися як один з видів невиробничого споживання, а почала сприйматися як інвестиції у людський капітал, що приносять прямі економічні та зовнішньо-соціальні вигоди.

Отже, ситуація, що склалася на ринку освітніх послуг і ринку праці, потребує вжиття невідкладних заходів з боку держави та місцевих органів влади щодо державного замовлення на підготовку кадрів з вищою та професійно-технічною освітою. Інакше самоорганізація цього процесу з часом може призвести до незворотних наслідків, які стримуватимуть упровадження високотехнологічних виробництв [2].

Нерозв'язаними на даний час проблемами є зв'язок вищої школи з ринком праці, практика студентів у реаліях ринкової економіки, розмежування академічної й професійної спрямованості вищої освіти в Україні, приведення освітніх кваліфікаційних ступенів України до стандартів Європейського союзу. Складнощі у вирішенні цих проблем зумовлені причинами соціального та психологічного характеру.

Серед соціальних причин, найголовніші такі: зацікавленість переважної більшості ректорів ВНЗ у збереженні існуючого стану; технологічна та інформаційно-просвітницька незабезпеченість переходу до європейських стандартів освіти.

Психологічні причини не менш прозаїчні, а саме: звичка і готовність населення використовувати усталені схеми відносин між споживачами та виробниками освітніх послуг (хабарі, знайомства тощо); несприйняття значною частиною професорсько-викладацького складу інноваційних методів і технологій в освіті.

На якість, а відтак і конкурентоздатність української освіти негативно впливає збереження багатьох рис радянської освітньої системи, які все ще притаманні системі освіти в Україні. Отже, постає питання, як подолати наявні проблеми в українській системі освіти і стати конкурентоспроможними на ринку міжнародних освітніх послуг?

Ситуацію у вищій освіті України можна змінити на краще при умові, коли формування ринку освітніх послуг буде здійснюватися шляхом досягнення збалансованості між попитом і пропозицією на ринку праці. Важливим у цьому процесі є розуміння того, що ринок освітніх послуг – це комплексне утворення, яке не обмежується лише діяльністю вищого навчального закладу. Важливим напрямом підвищення якості освіти в Україні є диверсифікація джерел фінансування. Тут вагомою стратегією повинен бути курс на залучення бізнесу до фінансування наукової діяльності.

Створення цивілізованого ринку освітніх послуг в Україні та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної освіти на міжнародному ринку потребує урахування впливу наступних чинників: глобалізації; технологій; конкуренції [3].

За ступенем впливу доцільно виділити основні та другорядні чинники впливу на конкурентоспроможність молоді на ринку праці. Основними являються ті чинники, що істотно впливають на формування конкурентоспроможності молоді на ринку праці, наприклад, вік та рівень освіти. Інші чинники є другорядними, наприклад, наявність організаторських здібностей та життєвих орієнтацій. За часом дії чинники є постійні та тимчасові. Вплив постійних чинників на конкурентоспроможність молоді на ринку праці є безперервним. За ступенем впливу є другорядні та основні. За часом дії бувають тимчасові та постійні. За характером дії суб'єктивні та об'єктивні. За способом прояву є: специфічні, внутрішні, загальні та зовнішні. За сферою дії – зовнішні, внутрішні [4].

Підтримання ВНЗ України європейських принципів конкурентоспроможності підготовки фахівців відображає взаємозв'язок важливих координат ЄПВО: якості, орієнтації освіти на потреби ринку праці та відкритості зовнішньому оточенню. Гарантія та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності вищої освіти згідно з вимогами ринку праці є головним напрямом реалізації положень Болонської конвенції. В умовах підвищення рівня розвитку економіки, нарощування темпів економічного зростання вимоги до підготовки висококваліфікованих випускників ВНЗ будуть рости. При цьому в конкурентоспроможності підготовки фахівців ВНЗ відповідно до вимог ринку зацікавлені роботодавці, держава та майбутні фахівці, що приведе до встановлення більш високих стандартів в освіті. Отож, адекватність підготовки фахівців ВНЗ шляхом розробки нових стандартів навчальних дисциплін, системи оцінювання навчальних досягнень, якості освітніх послуг згідно вимог ринку праці – запорука економічної і соціальної стабільності суспільства та піднесення країни [5].

Список літератури

1. Забезпечення конкурентоспроможності молодих фахівців на ринку праці. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/45/371/10696.html>
2. Взаємодія та взаємозв'язок ринку праці та ринку освітніх послуг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/121.pdf>
3. Якість освітніх послуг як головна умова конкурентоспроможності української системи вищої освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua/filologiya/93/16387-yakist-osvitnix-poslug-yak-golovna-umova-konkurentospromozhnosti-ukra%D1%97nsko%D1%97-sistemi-vishho%D1%97-osviti.html>
4. Конкурентоспроможність молоді на ринку праці. Шляхи забезпечення та напрями підвищення. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.idss.org.ua/avtoref/2016_Legan_dis.pdf
5. Конкурентоспроможність підготовки фахівців вищими навчальними закладами відповідно до вимог ринку праці. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ite.kspu.edu/webfm_send/210